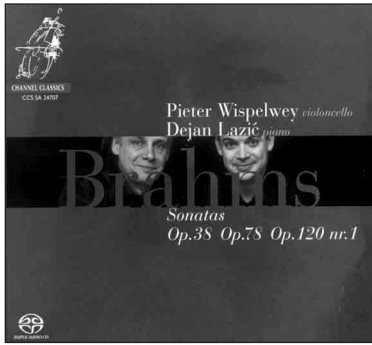

CD

CELLIST Pieter Wispelwey is al een paar jaar heel goed bezig. Met deze sonates van Brahms, die hij samen met pianist Dejan Lazic opnam, is de Nederlander dus geenszins aan zijn proefstuk. Cello én piano samen, dat is bij Brahms koorddansen met twee. Bij Brahms is en mag de pianist immers nooit zomaar de tweede man zijn. Daarvoor was de Duitse componist zelf veel te begaafd aan het klavier. Het mag gezegd zijn dat Lazic de piano steengoed laat klinken. Toch blijft het risico bestaan dat met twee goede, maar elkaar naar de kroon stekende solisten Brahms' sonates de mist ingaan. De kracht van de muziek dreigt dan te verdwijnen onder de branie van de uitvoerders. Op deze opname is dat volstrekt niet het geval. Wispelwey en Lazic verstaan elkaar door en door, en dat maakt het geheel van deze cd tot een hartverwarmende belevenis.

De drie opgenomen sonates voor piano en cello die hier ten gehore worden gebracht overkoepelen als het ware de hele carrière van de componist. Toch mogen we ons niet laten vastpinnen op de historische datum van de werken. Opus 120 schreef Johannes Brahms bijna aan het einde van zijn leven, maar de vrolijke *Ländler* waarmee hij het allegretto opsmukt vloeiden wellicht decennia eerder uit zijn pen. Waarom zou een oude man niet met genoeg mogen terugblikken op zijn jeugd? Waarom zou de herinnering aan een jeugdliefde vervagen?

Johannes Brahms toert in al zijn werken steeds schitterende melodieën tevoorschijn, maar bij hem is het nooit 'kunst om de kunst'. Hoe mooi het allemaal mag klinken, vaak komt in zijn muziek een onverwachte wending voor waarin de zonnige sfeer omslaat en er een donker randje te voorschijn komt. Dan krijgt het mooiste deuntje iets van een droevig gezang. Sommige luisteraars kunnen daar niet goed mee om. Een Mechels melomaan die overigens veel van Brahms houdt, was van mening dat de componist met die verrassende wendingen zijn 'Hongaarse karakter' toont, blijkt geeft van de melancholie die zo typisch zou zijn voor alle kunst en literatuur uit Midden-Europa... Wat er ook van zij, ondergetekende omschrijft deze vertolking van Pieter Wispelwey en Dejan Lazic zonder meer als schitterend en wenst alle liefhebbers van Brahms veel luistergenoegen. (JC)

Pieter Wispelwey (cello) & Dejan Lazic (piano), Brahms, Sonates voor piano en cello, opus 38, opus 78 en opus 120 nummer 1, superaudiocd, Channel Classics (distributie Codaex), CCS SA 24707, 21,65 euro.

TIJDSCHRIFT

HET RECENTSTE nummer van *M&L*, het tijdschrift voor monumenten, landschappen en archeologie, laat zijn licht schijnen op het ursulinenklooster van Overpelt. De laatste zusters verlieten in 2002 het pand, dat sindsdien werd omgenomen in het scholencomplex dat de orde eertijds stichtte. Op zich is het gebouw een van de vele typische bakstenen kloosters annex schoolcomplexen die ons landje rijk is. Bijzonder in Overpelt is de kapel van de zusters uit 1909-1910, een werkstuk van de Hasseltse kanunnik Broux, die naast priester ook gelegenheidsarchitect was. De kapel is zeer waarschijnlijk het allereerste bedehuis in ons land opgetrokken in gewapend beton. Het was een firma uit Straatsburg die de nieuwe bouwtechniek kwam toepassen voor de zusters in Noord-Limburg. Pas na de Eerste Wereldoorlog werd gewapend beton heel langzaam populair in de kerkenbouw. Tot nu werd aangenomen dat de moderne kerk van Zonnebeke (een door de Eerste Wereldoorlog weggevaagd dorp bij Ieper) van Huib Hoste de eerste betonkerk was. Van uitzicht is de kapel in Overpelt daarentegen nog steeds een werkstuk in de traditie van de negentiende eeuw. In een ander artikel wordt de evolutie van een van de mooiste, maar helaas zwaar geschonden, landschappen van Vlaanderen, onderzocht, de benedenloop van de Jekervallei, in het uiterste zuiden van de provincie Limburg. (EDS)

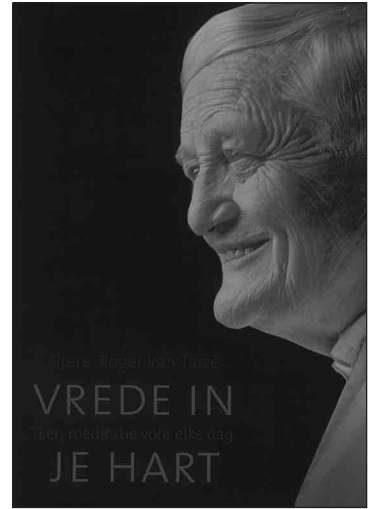
M&L, Koning Albertlaan 19 bus 3, 1210 Brussel, e-mail diene.torbeyns@rwo.vlaanderen.be, telefoon 02/553.16.13. Een jaarabonnement kost 35 euro, een los nummer 6 euro.

BRON VAN VREDE

REEDS in 2002 gaven de broeders van Taizé een boekje uit met voor elke dag een citaat of een gebed van hun stichter, broeder Roger. In augustus 2005 vond deze profeet van vrede en inkeer de dood, neergestoken door een onevenwichtige vrouw. Thema van het boekje is de innerlijke vrede, niet toevallig een rode draad in het leven en het werk van de Frans-Zwitserse dominee Roger Schutz.

„De teksten van dit boek heb ik evenzeer voor mezelf geschreven als voor degenen die ze gaan lezen”, stelde de toen al hoogbejaarde broeder in het voorwoord. Door de citaatjes krijgt de lezer een goed beeld van de spiritualiteit van Taizé: Bijbels, maar ook gebaseerd op een eenvoudig geloofsvertrouwen. Het boekje bevat ook honderd expliciete gebeden in de typische stijl van broeder Roger en een keuze Bijbelteksten die het thema verduidelijken. In het centrum staat immers de ontmoeting met de opgestane Christus als bron van vrede. *Jésus, ressuscité...* Wie ooit in Taizé verbleef, herinnert zich vast frère Rogers bidden met deze woorden. (EDS)

Frère Roger van Taizé, *Vrede in je hart. Een meditatie voor elke dag*, Altiora, Averbode, 2007, 160 blz., 12,90 euro, ISBN 978 90 78434 08 5.

Geert Mak *De goede stad*

HOE GOD VERDWEEN

DE NEDERLANDSE auteur Geert Mak werd enkele jaren beroemd en gelauwerd met zijn boek *Hoe God verdween uit Jorwerd* (1996). Het was een half-literair journalistiek essay van een scherp waarnemer. Mak woonde een tijd in het Friese dorp Jorwerd en probeert te verstaan wat er zich in de jaren 1945-1995 daar afspeelde. Bij vlagen maakt hij gebruik van wetenschappelijke inzichten en van literaire uitingen. Het boek toont aan hoe het West-Europese platteland verstedelijkte en werd losgeweekt uit de tradities van weleer.

Maks nieuwste telg, *De goede stad*, bevat essays die hetzelfde thema aansnijden. Ze ontstonden nadat schrijver een bijzonder hoogleraarschap grootstedelijke problematiek aanvaardde in Amsterdam. Stedelijkheid, verstedelijking en hedendaagse cultuur zijn dan ook de rode draad in dit boek. De stukken zijn verscheiden, maar steeds vol boeiende gedachten. Zo wijst de

belezen Mak erop dat de meeste verhalen die vandaag als behorende tot 'onze' traditionele volkscultuur niet ouder zijn dan de negentiende eeuw. Grondig onderzoek van de Friese plattelandscultuur leert hem dat. Ons collectieve geheugen is met andere woorden uitermate beperkt.

De insteek van het boek is natuurlijk op en top Hollands, maar eigenlijk leert het ons ook veel over de veranderingen die de Europese cultuur doormaakte en doormaakt. De auteur haalt veel uit de geschiedenis, vaak uit de kleine hoekjes ervan. Maar de geschiedenis is voor hem steeds een begin, nooit een eindpunt van zijn denken over maatschappelijk betekenisvolle thema's. (EDS)

Geert Mak, *De goede stad*, Atlas, Amsterdam, 2007, 256 blz., 18,50 euro, ISBN 978 450 0025 1.

LEVEN IN DEEMOED

ENKELE weken geleden brachten wij in onze rubriek *Klapstoel* een interview met de Nederlandse hoogleraar en wetenschapper Wil Derkse. De man is ook als leke-oblaat verbonden aan een benedictijnenabdij. Dit is het boekje waarover hij het in dat gesprek had.

Het zijn beschouwingen van een leek over de grondhoudingen van het monastieke leven: eenvoud, gehoorzaamheid, nederigheid. Het loopt in het spoor van een eerder werk, *Een levensregel voor beginners*, waarvan al meer dan 30.000 exemplaren over de toonbank gingen. Verbluffend voor een Nederlandstalig boek over spiritualiteit!

Derkse graaft in de aloude benedictijnse spiritualiteit naar wat vandaag ook inspirerend kan werken bij leken. Gastvrijheid bijvoorbeeld, of studie en gebed. Ook in het leven van leken kunnen deze praktijken een voorname plaats krijgen. Heel centraal in het boek staat ook de werkhouding van monniken. Derkse heeft het over 'gezegend werk'. Het dagelijks werk is immers een oefening in deemoed. Daarmee sluit het aan bij de deugden die de regel van kloosterstichter Benedictus wil bewerken.

Gezegend leven is een ode – van een leek weliswaar – aan een levensstijl die al meer dan anderhalf millennium lang vitaal is gebleken, en die nog steeds inspiratie biedt. Derkse: „Hoe ingericht ook, monastiek leven is niet bedoeld als een ascetische kerker waarin mensen klein en beknot worden gehouden, maar een plek om tot wasdom te komen, als persoon en als gemeenschap.” (EDS)

Wil Derkse, *Gezegend leven. Benedictijnse richtlijnen voor wie naar goede dagen verlangt*, Lannoo, Tiel, 2007, 14,95 euro, 978 90 209 6927 6.

